

TENDINȚELE CONTEMPORANE ÎN ASISTENȚA STOMATOLOGICĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Rezumat

În baza datelor statistice oficiale cu privire la activitatea serviciului stomatologic în Republica Moldova în perioada 2004—2008 s-a constatat asigurarea joasă cu cadre medicale stomatologice, în deosebi în mediul rural, creșterea morbidității stomatologice. Se propune „Concepția privind dezvoltarea asistenței stomatologice în Republica Moldova“.

Summary

CONTEMPORARY TRENDS IN DENTAL ASSISTANCE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA.

According to the official statistical records concerning the activity of dental services in the Republic of Moldova in the period of 2004—2008 there has been established a low level of dental professionals, especially in rural areas and the increase of dental morbidity. It is proposed „The concept concerning the development of dental care in the Republic of Moldova.“

Introducere.

În „Politica Națională de Sănătate a Republicii Moldova“ elaborată până la an. 2021 este menționat că: „Grija față de sănătatea populației reprezintă un obiectiv de o importanță primordială în activitatea oricărui stat, deoarece sănătatea constituie valoarea cea mai de preț și caracterizează nivelul dezvoltării și prosperării sociale“.

Pentru ameliorarea stării de sănătate a populației din Republica Moldova s-a conturat o viziune nouă asupra principiilor de suport pentru activitatea și consolidare a sănătății publice: asigurarea securității sociale, economice, ecologice, alimentare, promovarea unui stil sănătos de viață și accesul echitabil la servicii medicale de calitate.

Asistența stomatologică reprezintă o gamă de servicii medicale acordate populației, care necesită perfecționare.

Scopul constă în evaluarea activității serviciului stomatologic în condițiile Asigurărilor Medicale Obligatorii și elaborarea concepției privind dezvoltarea asistenței stomatologice în Republica Moldova.

Pentru realizarea scopului au fost trasate următoarele obiective:

1. Evaluarea activității asistenței stomatologice în condițiile Asigurărilor Medicale Obligatorii.
2. Analiza tendințelor sănătății orale în rândurile populației Republicii Moldova.
3. Elaborarea „Concepției privind dezvoltarea asistenței stomatologice în Republica Moldova“.

Material și metode.

Este îndeplinit studiul descriptiv, după volumul eșantionului integral. Acest studiu ne-a permis să fie făcute diferite tipuri de comparații ce țin de dezvoltarea resurselor umane și instituțiilor stomatologice, a unor indicatori de activitate în perioada anilor 2004—2008. Pentru analiză este utilizată statistica oficială cu privire la activitatea serviciului stomatologic în Republica Moldova.

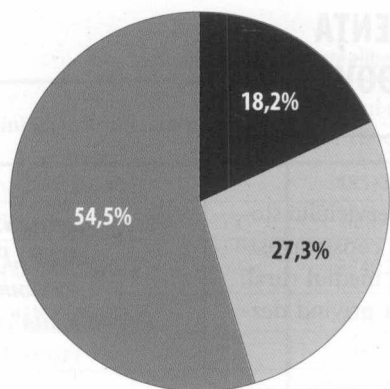
Rezultatele obținute.

Asistența stomatologică în Republica Moldova este acordată de 287 instituții, inclusiv 11 policlinici, 41 secții și 235 cabinete stomatologice.

Structura policlinicilor stomatologice în funcție de nivelul de activitate este prezentată în Fig. 1.

Svetlana Siminovi,
IMSP „Policlinica Stomatologică Republicană“, medic-șef

Ion Lupan,
dr. hab. în medicină, prof. universitar, șef catedră chirurgie OMF Pediatrică și Pedodonție, Președinte ASRM

■ republicane ■ municipale ■ raionale

Fig. 1. Structura policlinicilor stomatologice în funcție de nivelul de activitate (%).

Asistența stomatologică este una din cele mai solicitate, după asistența medicală se adresează 13,5% din numărul populației.

La finele anului 2008 au activat 896 de medici stomatologi, din ei al nivelul raional — 49,8 (446). Acest număr are tendința de descreștere: de la 935 în an. 2004 până la 896 în an. 2008.

Asigurarea populației cu medici stomatologi la nivel republican constituie 2,5 la 10 mii de locuitori, la nivel municipal — 2,7 la 10 mii de locuitori și la nivel raional — 1,7 la 10 mii de locuitori (Fig. 2).

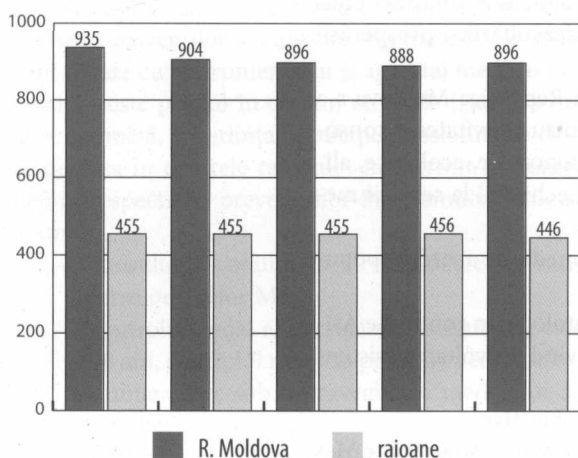

Fig. 2. Asigurarea populației Republicii Moldova cu medici stomatologi (aa. 2004—2008, abs.)

S-a stabilit, că nivelul cel mai înalt de 2,6 la 10 mii de locuitori de asigurare cu medicii stomatologi și dentiști s-a înregistrat în raioanele Ștefan Vodă și Briceni și cel mai jos — de 0,2 la 10 mii de locuitori — în raionul Cantemir. Din lipsa de cadre în țară nu funcționează 176 de cabinete stomatologice din localitățile rurale, în ultimii trei ani s-au închis 45 cabinete. Pentru ameliorarea acestei situații au fost lansate proiectele Guvernamentale: „Satul moldovenesc” pentru rezolvarea problemelor sociale și de muncă a tinerilor specialiști. Aproximativ 60,0% din medici stomatologi, care activează în raioanele republicii sunt pensionari și 20,0% se apropie de această vârstă.

Baza tehnico-materială a serviciului stomatologic s-a învechit moral și fizic. Serviciul stomatologic din

republică are necesitate de 797 instalații stomatologice cu fotolii, 634 popinele, 44 cabinete stomatologice mobile, 23 cuptoare pentru metaloceramică și 10 instalații de turnare a protezelor dentare. În an. 2006 a fost întocmit „Programul de asigurarea a serviciului stomatologic din țară cu utilaj și aparataj stomatologic”, dar până în prezent nu este realizat pe deplin. Ministerul Sănătății este conștient de importanța acestei probleme și surse centralizate și extrabugetare au fost procurate 50 instalații stomatologice, 20 popinele, 4 cuptoare pentru metaloceramică și o instalație pentru turnarea protezelor dentare.

În condițiile Asigurărilor Medicale Obligatorii sunt determinate tipul și volumul de servicii medicale care se acordă populației din contul bugetului de stat în măsură egală tuturor pacienților. Principiile Asigurărilor Medicale obligatorii au unele avantaje și dezavantaje.

Avantajele se referă la sporirea intereselor instituțiilor medicale de stat în promovarea modului sănătos de viață și profilaxia maladiilor: ameliorarea calității serviciilor medicale; sporirea asigurării cu resurse umane și îmbunătățirea bazei tehnico-materiale.

Dezavantajele se referă la creșterea prețurilor la tehnica medicală și medicamente; creșterea costului serviciilor medicale; majorarea volumului serviciilor medicale din sectorul privat; apariția fenomenului de șomaj în rândurile lucrătorilor medicali.

Finanțarea serviciului stomatologic din cadrul Asigurărilor Medicale Obligatorii se efectuează în conformitate cu prevederile „Programului Unic” care se aprobă anual de către Guvernul Republicii Moldova și include următoarele componente: asistența stomatologică profilactică și asistența stomatologică de urgență persoanelor asigurate.

Volumul asistenței stomatologice acordate populației în condiții de AOAM este determinat de Programul Unic și include:

- Asistența stomatologică profilactică acordată copiilor și gravidelor.
- Asistența stomatologică de urgență acordată persoanelor asigurate.

Sursele alocate din cadrul „Programului Unic” pentru acordarea asistenței stomatologice populației în an. 2008 s-a mărit cu 16,0% față de an. 2007 și au constituit 17 mln. 300 mii lei. Pentru an. 2009 este preconizată majorarea cu 54,1% față de an. 2008, care acoperă doar 40,0% din necesitățile pe republică. Dar și cu așa alocării în an. 2007 volumul acordării asistenței stomatologice în republică a crescut cu 10,0%, în an. 2008 — cu 2,0%.

Comparativ cu an. 2004 numărul de vizite la stomatologi și dentiști are o tendință de creștere, ritmul de creștere constituie +2,6%. Din numărul total de vizite cota vizitelor primare constituie 56,8%. Este în creștere indicatorul ce determină ponderea bolnavilor asanați din primari până la 39,2%.

Indicatorul care caracterizează calitatea asistenței stomatologice — ponderea populației asanate din numărul celor ce o necesită — s-a majorat până la 70,8%.

Din lipsa surselor financiare „Programul Național de profilaxie orală la copii” aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1235 din 22.12.1998 nu se îndeplinește pe deplin. Lipsa profilaxiei afecțiunilor stomatologice a dus la creșterea morbidității bolilor stomatologice la copii până la 72,6% în an. 2008, iar indicele COE — până la 3,7.

Conform datelor statisticii oficiale ponderea copiilor antrenați în profilaxie a crescut de la 32,2% în an. 2004 până la 50,6% în an. 2008, al nivel raional în ultimii trei ani se menține la 30,0% (Fig. 3).

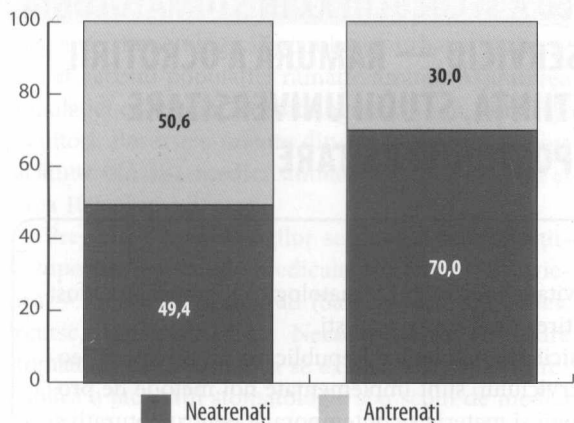

Fig. 3. Ponderea copiilor antrenați în profilaxie (%), an. 2008.

Pentru perioada de analiză ponderea copiilor asanați din numărul celor ce o necesită a fost cea mai mare în an. 2007 fiind 74,3% cu o scădere până la 71,9% în an. 2008.

Datorită neadresărilor la timp cu scop profilactic au crescut adresările de urgență stomatologică: de la 110 mii în an. 2004 până la 148799 în an. 2008, ce constituie o creștere de 35,3%. Din numărul total de adresări 64,4% (95867) au fost din partea persoanelor asigurate, în 35,6% asistența stomatologică a fost acordată din surse extrabugetare acumulate de la serviciile prestate contra plată.

Analiza situației actuale argumentează necesitatea reorganizării și dezvoltării serviciului stomatologic din țară având ca scop renovarea și realizarea în practică a „Programului Național de sănătate orală la copii” și sporirea accesibilității populației la o asistență stomatologică performantă prin implementarea noilor metode de management în activitatea instituțiilor stomatologice, metodelor contemporane de diagnostic și tratament. În conformitatea cu Ordinul Ministerului Sănătății și Protecției Sociale nr. 46 din 31.01.06 în cadrul IMSP Policlinica Stomatologică Republicană a fost organizată „Secția de monitorizarea, evaluare și integrarea a serviciului de asistență medicală stomatologică”.

În acest context de către serviciul de evaluare, monitorizare și integrare, de comun acord cu specialistul principal al Ministerului Sănătății în stomatologie, facultatea stomatologie a USMF „Nicolae Testemițanu” a fost elaborat un proiect de ordin privind reorganizarea serviciului stomatologic, formarea IMSP Policlinica Stomatologică raională ca agent juridic și economic independent.

Sursele financiare vor fi alocate de bugetul republican, local, granturi, din sursele extrabugetare parvenite de la acordarea asistenței stomatologice contra plată.

Consolidarea bazei tehnico materiale a serviciului stomatologic se va efectua în 3 etape:

I — Consolidarea bazei tehnico materiale a serviciului stomatologic din municipii și centrele raionale.

II — Consolidarea bazei tehnico-materială a serviciului stomatologic din localitățile rurale care funcționează.

III — Consolidarea bazei tehnico-materială a serviciului stomatologic din localitățile rurale, care nu funcționează din lipsa de cadre.

Organizarea asistenței stomatologice populației — în scopul asigurării accesului la asistența stomatologică calitativă se va stabili structura serviciului stomatologic de stat, prin policlinici stomatologice în municipii și în raioanele republicii cu filiale în localitățile rurale (cu statut de persoană juridică):

- Asistența stomatologică pentru adulți;
- Asistența stomatologică copiilor și profilaxia bolilor stomatologice;
- Asistența stomatologică de urgență;
- Asistența stomatologică de protetică dentară
- Locul stomatologiei private și conlucrarea cu serviciile medicale de stat.

Concluzii:

1. Asigurarea joasă a populației cu medici stomatologi și dentiști afectează considerabil nivelul de sănătate a populației. Lipsa profilaxiei bolilor stomatologice, menținerea focarelor de infecție cronică în cavitatea bucală va duce la creșterea morbidității.

2. Consolidarea serviciului stomatologic la diferite niveluri va asigura ameliorarea acordării asistenței medicale stomatologice calitative, prestarea unor servicii echitabile pentru toate categoriile de populație din localitățile rurale și municipii. Aceste acțiuni ne oferă un pact social important asupra opiniei medicale, prin consolidarea imaginii medicului în special de la sate, cât și crearea condițiilor atractive de activitate, ca urmare va atrage tinerii specialiști de a practica medicina în localitățile rurale.

3. Consolidarea bazei tehnico-materiale a serviciului stomatologic va crea condiții de muncă a medicilor stomatologi conform standardelor internaționale, va crește accesibilitatea populației la servicii stomatologice de înaltă calitate, vor crește considerabil veniturile de la prestarea serviciilor contra plată, instituțiile stomatologice vor putea concura pe piața prestărilor de servicii, va crește rentabilitatea lor.

Bibliografia

1. Anuarele statistice ale Centrului Național de Management în Sănătate al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova pentru anii 2004—2008.
2. Asigurarea obligatorie de asistență medicală/Compania Națională de asigurări în medicină. Chișinău, 2005.
3. Hotărârea Colegiului Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 2 din 19.02.2002 „Cu privire la Conceptul dezvoltării asistenței stomatologice în Republica Moldova”.

4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 672 din 21.07.1999. „Cu privire la trecerea instituțiilor stomatologice la autogestiune“.
5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 749 din 4.08.1999 „Pentru aprobarea actelor normative despre executarea Legii privind minimul de asistență medicală gratuită, garantat de stat“.
6. Legea Nr. 1585 — XIII din 27.02.1998 „Cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală“.
7. Legea Ocrotirii Sănătății a Republicii Moldova nr. 411 — XIII din 28.03.1995. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 34 din 22 iunie 1995.
8. Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 51 din 15.03.2000 „Cu privire la activitatea instituțiilor stomatologice“.
9. Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 7 din 13.01.1997 „Despre perfecționarea asistenței medicale stomatologice populației din Republica Moldova“.
10. Ordinul Ministerului Sănătății din 22.09.1999 „Cu privire la separarea serviciului stomatologie din componența spitalului județului, municipale și sectorale“.
11. Politica Națională de Sănătate a Republicii Moldova (2007—2021), Chișinău, 2008, 64 p.

INVESTIȚIA ANILOR 60 A SECOLULUI XX ÎN STOMATOLOGIA AUTOHTONĂ CA SERVICIU — RAMURĂ A OCROTIRII SĂNĂTĂȚII, ȘTIINȚĂ, STUDII UNIVERSITARE ȘI POSTUNIVERSITARE

Svetlana SIMINOVICI,
medic șef,
Victor SIMINIUC,
medic șef adjunct,
Mihai ȘESTOVSCI,
șef SEMIAS

**IMSP POLICLINICA
STOMATOLOGICĂ
REPUBLICANĂ**
*(Serviciul Evaluare,
Monitorizare și
Integrare a Asistenței
Stomatologice)*

Rezumat

Din primii ani de activitate Policlinica Stomatologică Republicană a fost bază clinică pentru pregătirea tinerilor specialiști.

Colaboratorii Policlinicii Stomatologice Republicane au un aport deosebit în perfecționarea serviciului, sunt implementate noi metode de profilaxie, tratament, tehnologii și materiale contemporane pentru obturații și confecționarea protezelor dentare.

Colaboratorii Policlinicii Stomatologice Republicane conlucrează cu Asociația Medicilor Stomatologi, cu catedrele de profil stomatologic a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu“.

Summary

THE INVESTMENT OF THE 60s OF THE XX CENTURY IN AUTOCHTHONIC STOMATOLOGY AS SERVICE — A BRANCH OF HEALTH, SCIENCE AND UNIVERSITY AND POST UNIVERSITY CARE.

From the first years of activity the Republican Stomatological Clinic was the basic clinical training for young specialists.

The Republican Stomatological Clinic collaborators have a great contribution in improving the service, there are developed new methods of prevention, treatment, technology and contemporary materials for obturatings and and manufacturing of dentures.

The Republican Stomatological Clinic collaborators is working with the Association of Stomatologists, with the Stomatological Departments of the Stomatologic field of the Moldova State University of Medicine and Pharmacy „Nicolae Testemitanu“.

Pregătirea cadrelor medicale din populația băștinașă a Republicii Moldova și organizarea asistenței medicale calificate la bazele locale s-a început odată cu fondarea, crearea Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (conform ordinului Unional al școlii superioare nr. 427/669 din 31 august 1945 și al Comisariatului Popular al ocrotirii sănătății din URSS, care prevedea transferarea în or. Chișinău a Institutului de Medicină nr. 2 din or. Leningrad, evacuat în Kislovodsk în timpul blocadei și transformarea lui în Institutul de Stat de Medicină din Chișinău cu o singură facultatea de medicină generală).

Printre problemele Ministerului Sănătății, în circuitele de specialitate de atunci, pe parcurs de peste 10 ani figura problema asistenței stomatologice calificate și organizării ei în tânăra republică. Deja activau peste 60 cabinete stomatologice și o secție în cadrul Spitalului Clinic Republican. Această rețea de instituții acordă